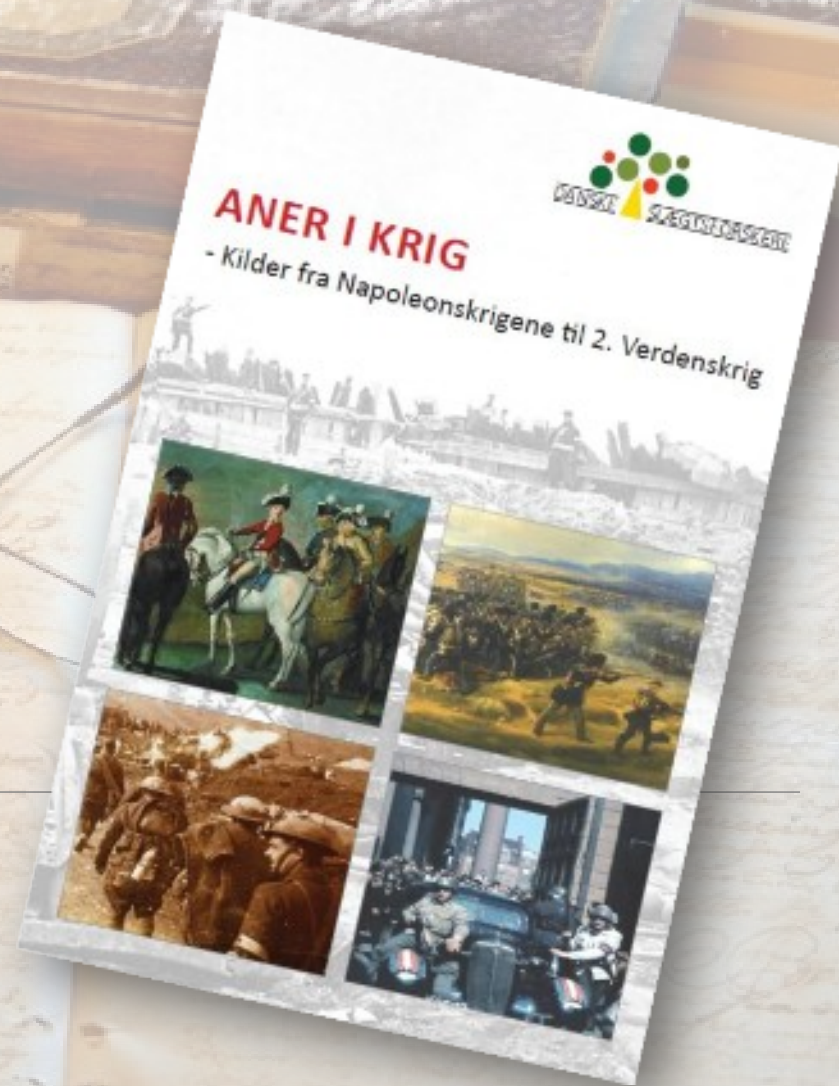

Aner i krig

PER ANDERSEN – PER@ANDERSEN1.DK

Agenda

- ☐ Napoleonskrigene
- ☐ Slesvigske krige
- ☐ 1. Verdenskrig
- ☐ 2. Verdenskrig

Napoleons- krigene

Napoleonskrigene 1801-1814

- ☐ Væbnet neutralitetsforbund med Sverige, Rusland og Preussen
- ☐ To slags lokalforsvar ved forordninger
- ☐ Landeværn (træskoslaget ved Køge 1807)
- ☐ Kystmilitsen (strandsogne)
- ☐ Auxiliærkorps
- ☐ Prisonen

Landeværn og kystmilits- regimenter

- ❑ De primære arkivalier er hos Rigsarkivet
- ❑ 9 regimenter i landeværnet
- ❑ Regimentslister:
Primært officerer

Landeværn og kystmilits- amter

- ❑ De primære arkivalier er hos Rigsarkivet, noget er skannet
- ❑ Lægdsruller, lister, sager m.v. (bemærk, ustrukturerede materialer)

Landeværn og kystmilitz – herreder, birker

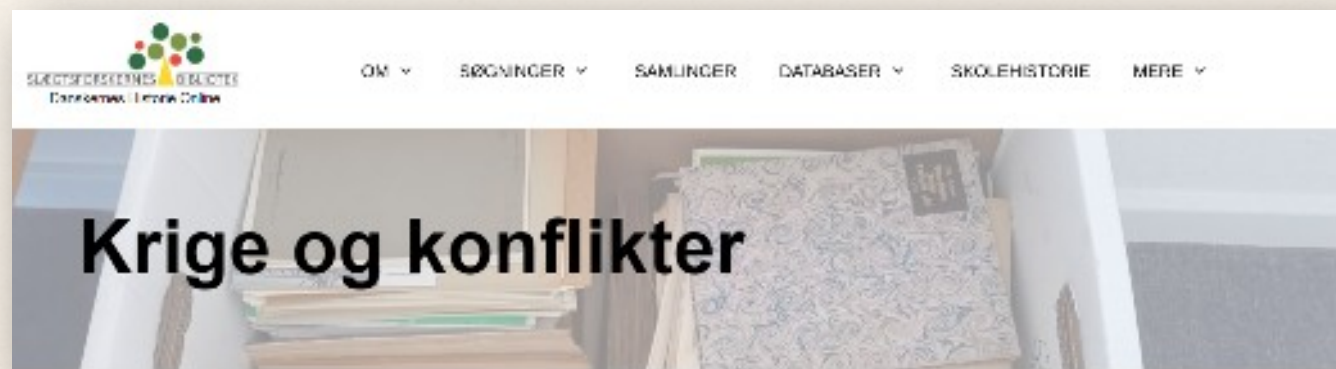
- ❑ De primære arkivalier er hos Rigsarkivet, en del er skannet
- ❑ Ruller, lister, regnskaber, korrespondance m.v.

Anders Halbert	13 Jens Grand	Engeslev	46 Engeslev	En	Grundmand	Tungen	Liggende, Aft. 1798. Bogen afsluttes for Halbert Bogen
	14 Tobias Christoffersen	Guinea	40 Halbert	Tu	Juermund	Tungen	
30 =	15 Peder Svanborg	Hovring	42 St.	En	Jakob Mages	Tungen	Halbert, Aft. 1798.

Napoleonskrigene- online

- ❑ Slægtsforskernes Bibliotek / www.slaegtsbibliotek.dk
 - a) Se under "Samlinger" -> "Krige og konflikter"
 - b) Hirsch officerer under "Samlinger"
- ❑ Mediestream
- ❑ Prisonen –
se Slægtsforskernes
Bibliotek
under Databaser

Det danske auxiliærkorps (hjælpekorps)

- ☐ Danmark sluttede sig i 11. time sig til Frankrig
- ☐ Arkivalieronline (sa.dk) → Militærvæsen → Militær og Forsvar → 1. auxiliærkorps
- ☐ Fysiske arkivalier om 1-3. auxiliærkorps
- ☐ Bemanning til 4 franske linjeskibe:
www.detstorebedrag.dk
- ☐ Dansk deltagelse ved Waterloo?

De slesvigske krige

De slesvigske krige 1848-1851 og 1864

- ❑ Dansk-tysk borgerkrig
- ❑ Primært krigshandlinger i Slesvig (Sønderjylland)
- ❑ Mere nationalt traume end tab af menneskeliv

Erindringsmedaljen

- ❑ Indstiftet i 1875
- ❑ Ca. 100.000 berettiget til modtagelse

Søg i samlingerne

Én indgang til alle data i arkivdatabasen Daisy, Arkivalieronline og Indtastningsportalen. Søgeresultaterne vises i **Søg i samlingerne**.

Avanceret søgning ➔

Spørgsmål.	Svar.
Quel est ton nom ?	Anders Hansen
Quelle est ta date de naissance ?	den 31-Juli 1827
À quelle date es-tu parti pour la guerre ?	1850
Quel service étais-tu affecté ?	5 ^e Compagnie d'Artillerie
En quelle année es-tu retourné en France ?	3 ^e Compagnie
Quelle date es-tu parti ?	N ^o 39.
Quel est le lieu où tu es retourné ?	from 1 ^{er} April 1854 to 13 th August 1854
Quelle est ta date de retour ?	from Mainz
Quelle est ta date de retour ?	Je suis le 25 Jule 1854
Quelle est ta date de retour ?	from Hôpital de l'École de Médecine
Quelle est ta date de retour ?	N ^o .
Quelle est ta date de retour ?	N ^o .
Quelle est ta date de retour ?	Ja
Quelle est ta date de retour ?	Willy Afdeling N ^o 23238
Quelle est ta date de retour ?	Guardsposten
Quelle est ta date de retour ?	Willy De Cateau et ses amis Willy Laga
Quelle est ta date de retour ?	Guardsposten Anders Hansen Willy ved Afdeling
Quelle est ta date de retour ?	Kors Hegerat
Quelle est ta date de retour ?	William

Hædersgaven

- ☐ Indstiftet i 1906/1913
- ☐ Kr. 100 om året resten af livet
- ☐ 30.000 sager
- ☐ Først journalnummer (online) ...
- ☐ ... derefter sagen i Rigsarkivet
- ☐ Arkivskaber: Finansmin., 3. Departement, Enkeforsørgelse
- ☐ Arkivserie: Ansøgninger om hædersgaver til veteraner 1848-50

Forsvarets arkiver - Registre og hjælpemidler

Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler: Hædersgaven til veteraner fra krigen 1848-1850. Fortegnelse over modtagere (1848 - 1850)

Dannebrogsmændenes Hæderstegn

- ☐ Orden indstiftet i 1808
- ☐ 2.200 modtog denne orden
- ☐ Skulle returneres ved død
- ☐ Online databaser på DDA
- ☐ Slægtsforskernes Bibliotek:
"De Kgl. Danske Ridderordener"
- ☐ Husk evt. levnedsbetegnelse i
Ordenskapitlet

Søg i databasen

Oversigt over
dannebrogsmænd fra
1864

Dannebrogsmænd fra
Hof- og Statskalender
1872

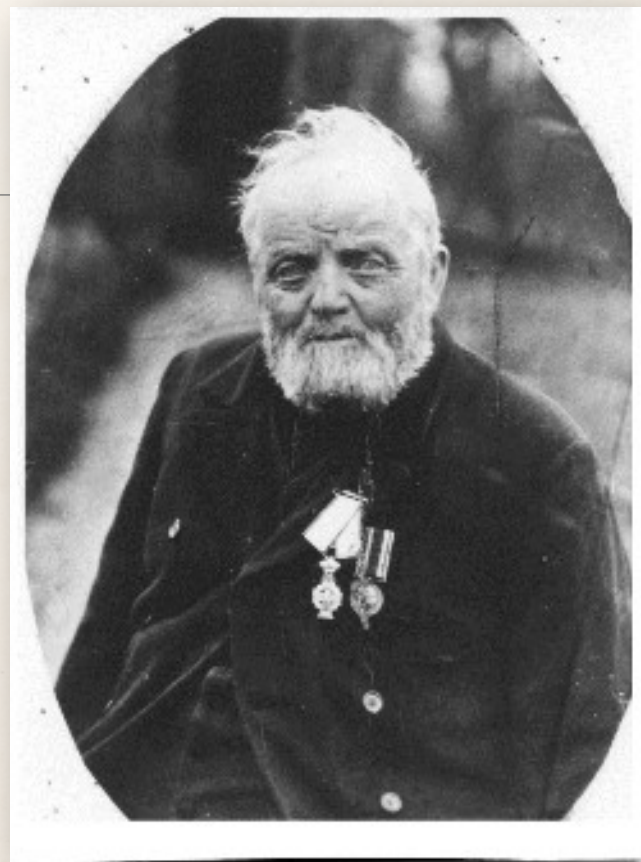

Dannebrogsmænd

Veteran Nels. Sørensen
Tved Dalby Sogn fr. Hølding

Levnedsbeskrivelse.

Indkaldt. som Rekrut 10 Maj. 1863
til 6te Batalions 4 Comp. i Slævig
Jeg var med da Dybol blev rømmet
da blev jeg afløs om Aftenen Kl. 7 men
Kl. 8te maatte jeg stille igjen til Slævig og
måtte da være med til Als som tog de meste

Hvor kæmpede min ane?

- ☐ Find først fx regiment og kompagni eller afdeling
Fx ansøgning til erindringsmedaljen eller lægdsrullen.
- ☐ Slægtsforskernes Bibliotek:
- ☐ "Den dansk-tydske Krig i Aarene 1848-50" (8 bind)
- ☐ "Den dansk-tydske Krig i 1864" (3 bind)

Såret i kamp eller indlagt

- ☐ Omkring 10.000 sårede i alt
- ☐ Arkivalier om indlagte ved feltlazaretter findes i Rigsarkivet
- ☐ Lige så mange var indlagt med tyfus som sårede
- ☐ Arkivskaber:
Forsvarsstaben, Forsvarets Lægekorps
- ☐ Arkivserie: Lazaretter Treårs-krigen og 1864

Robert Lemming m.fl.

- ❑ Alfabetiske lister online over sårede, døde, taget til fange m.v.:
- ❑ Arkivalieronline:
Militærvæsen -> De Slesvigske Krige
- ❑ Slægtsforskernes Bibliotek:
"Register over faldne i de Slesvigske Krige 1848-1864"

 Arkivalieronline	
De slesvigske krige	
Arkiv	Indhold
Finansmin., 3. Departement, Enkeforsørgelseskontoret	Navnelister til Hædersgaven 1864 (1990 - 1990)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	Danske armeeofficerer 1848-1850 og 1864. Udarbejdet af Robert Lemming (2003 - 2003)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	Danske officerer ved den aktive armé 1864. Udarbejdet af E. Borgstrøm (1988 - 1988)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	Danske soldater i preussisk og østrig-ungarsk fangeskab 1864. Udarbejdet af Robert Lemming (2000 - 2000)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	Danske soldater i slesvig-holstenisk krigsfangeskab 1848-1850. Udarbejdet af Robert Lemming (2003 - 2003)

1. Verdenskrig (Den Store Krig)

De sønderjyske krigsdeltagere 1914-1918

- ❑ 35.000 sønderjyske krigsdeltagere
- ❑ Tyske kilder (stamruller) er sparsomme
- ❑ Et stigende antal er beskrevet på siden: denstorekrig1914-1918.dk
- ❑ Bl.a. generalieblade, tabslister m.m.m.

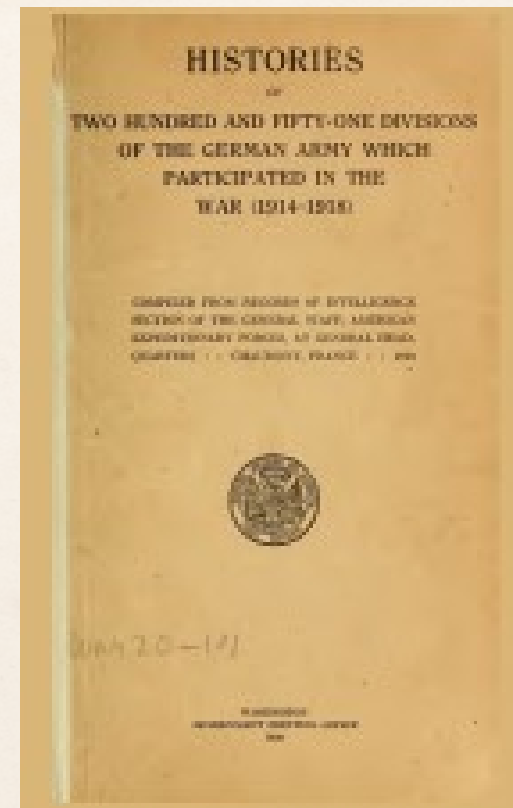
Lægdsruller ca. 1920 online

- ❑ Haderslev, Sønderborg og Tønder amter:
Lægdsruller → Alfabetiske lister (lægsruller)
- ❑ Aabenraa amt:
Sønderjylland og hertugdømmerne →
Landråder 1867-1920, Sønderjylland →
Militärwesen. Heer und Flotte
- ❑ Ekstraordinær session 1920:
Lægdsruller →
Lægdsruller fra lokaladministrationen →
Udskrivningskredsen for Sønderjylland →
Sønderjyske lægdsruller (1920 - 1920)

Litteratur

- ❑ Mediestream (perioden generel tilgængelig)
- ❑ Flensburg Avis (fla.de, gratis)
- ❑ Den Store Krig 1914-1918.dk ->
Litteratur om Den Store Krig 1914-1918
DSK årbog og medlemskort (Danksindede
Sønderjyske Krigsdeltagere)
Krigsfanger
Lister over sønderjyske faldne
- ❑ Slægtsforskernes Bibliotek
Samlinger -> Krig og konflikter
"The Histories of Two Hundred and Fifty-one".

Pensionsansøgninger

- ❑ Slægtsforskernes Bibliotek under databaser:
- ❑ Navneregister til I-akter (1921 - 1990):
Oversigt over sagsnumre vedrørende invalidepension efter deltagelse i 1. Verdenskrig
- ❑ Navneregister til E-akter (1921 - 1990):
Oversigt over sagsnumre vedrørende enkepension efter deltagelse i 1. Verdenskrig

Sikringsstyrken, handelsflåden

- ❑ Lægdsrullen (laegdsruller.dk)
- ❑ "Dislokationen under Sikringsstyrken 2/8 1914 - 31/3 1919" (Slægtsforskernes Bibliotek)
- ❑ "De forliste i den danske handelsflåde under 1. Verdenskrig" (Slægtsforskernes Bibliotek)

Danskere i fremmed krigstjeneste

- ❑ "Vaabenfæller" (Oversigt over 60 personer i allieret tjeneste under 1. Verdenskrig) (Slægtsforskernes Bibliotek)
- ❑ DenStoreKrig1914-1918.dk
- ❑ www.memoiredeshommes.sga.defense.gouv.fr (Fremmedlegionen)
- ❑ www.nationalarchives.gov.uk
- ❑ Commonwealth War Graves (www.cwgc.org)

2. Verdenskrig

The bad guys

- ☐ 30.000 interneret
- ☐ 13.000 dømt
- ☐ 46 henrettet
- ☐ 22.000 medlemmer af DNSAP
- ☐ Centralkartoteket i Rigsarkivet:
Arkiv skaber: Politiets Efterretningstjeneste
Arkivserie: Centralkartoteket (1945 - 1950)
- ☐ Henvisninger til journalen -> sagen
- ☐ Sagerne underlagt 75 års reglen

Kilder om "mistænkte"

- ❑ "Efterlysningsliste til brug for Feltpolitidetachmentet" (Slægtsforskernes Bibliotek)
- ❑ Bovrup-kartoteket i uddrag (Slægtsforskernes Bibliotek)
- ❑ Tysklandsarbejdere:
Arkivskaber: Arbejdsdirektoratets 5. Kontor
Arkivserie: Navnekartotek over tysklandsarbejdere
Arkivserie: Journalsager for Tysklandsarbejdere

Østfronten

- ❑ Waffen SS, Frikorps Danmark
- ❑ Nazister, sønderjyder, eventyrlystne
- ❑ 6.000 blev optaget, 2.000-4.000 faldt
- ❑ Kilder er vanskelige

The good guys

- ☐ Modstandsbevægelsen
 - ☐ Aktive
 - ☐ Hjælpere
 - ☐ Situationsbetingede hjælpere
 - ☐ Hjælp ved befrielsen
- ☐ Nationalmuseets
Modstandsdatabase
(85.000 personer):
modstand.natmus.dk
- ☐ Statsadvokaten for Særlige Anliggender,
Navnekatotek (sabotage m.v.)

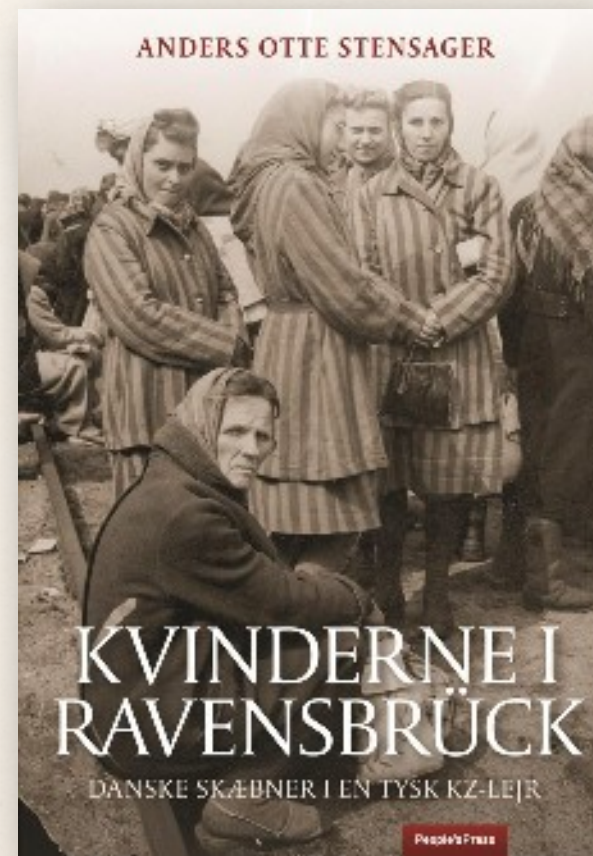
Danskere i allieret tjeneste og krigssejlere

- ❑ To databaser over danskere i allieret tjeneste og krigssejlere
- ❑ Nationalmuseet
allieret.natmus.dk
- ❑ Danes at War (privat side):
www.danes-at-war.dk

Fangelejre (KZ)

- ❑ Ca. 6.100 danskere kom i lejr
 - ❑ 2850 modstandsfolk
 - ❑ 2050 politifolk og grænsegendarmer
 - ❑ 481 jøder, 450 asociale, 150 kommunister
- ❑ Først og fremmest Modstandsdata-basen
- ❑ Arkivskaber: Udenrigsministeriet
Arkivserie: Navnekartotek Politisk Afdeling
- ❑ Nationalmuseets database for Frøslevlejren
Online: froeslev.natmus.dk
- ❑ The Arolsen Archives (forfulgt af nazister)

Børn af engelske og tyske soldater

- ❑ Officielt 5.600 børn af tyske soldater
- ❑ Faderskabssager registreret centralt i:
Justitsministeriet, 1. Ekspeditionskontor
- ❑ Journal, samlet i gruppe 161
Register på moderens navn
- ❑ Børn af engelske soldater:
Justitsministeriet, 1. Ekspeditionskontor
- ❑ Journal, samlet i gruppe 158 (til 1948)
Eller journalregisteret (efter 1948)

Tak for opmærksomheden